

substantiam *N. A.* Beati exercere possunt varios actus, et ex diversis motivis; de cætero autem non sunt magis liberi ad actus præceptos, quam ad amorem beatificum, quia non sunt in statu merendi; ita SUAREZ.

Si ais 2. Quamvis CHRISTUS per scientiam beatam cognoverit actus suos futuros; quia tamen libere illos elicit, non poterant esse directi a visione beatifica; ergo tunc saltem perstitit indifferentia.

R. Sicut Beatus videndo DEUM necessario iudicat, eum esse summum bonum: ita etiam necessario iudicat, nihil creatum esse bonum, nisi per ordinem ad DEUM, et secundum hanc rationem visio necessario dirigit Beatum, qui alias haberet assensum et dissensum simul circa idem prædicatum de eodem subiecto. Hoc autem non habetur a visione CHRISTI quoad actus ejus liberos: cum enim possit esse libera electio inter duos actus bonos, vel actum et omissionem non peccaminosam, etiam stante visione DEI; ex hac saltem non oriuntur judicia opposita, quorum alterum diceret, hunc actum esse futurum, alterum, hunc actum posse eligi vel omitti; quanquam nec judicia hæc opposita dici possint, cum præsentia et rei futuritio non tollant libertatem. Plura in Tr. de Incarnatione.

ARTICULUS II.

DE AFFECTIOIBUS BEATITUDINIS QUOAD SUBJECTUM.

§ I.

An Homines Beati habituri sint Corpora?

18. *Nota.* Resurrectio est humani corporis ad vitam, quam morte amiserat, revocatio; de hac est articulus fidei expressus in Symbolo Apostol. *Credo carnis resurrectionem*, in Symb. Constant. *Expecto resurrectionem mortuorum*, in Symb. Athan. *Ad cuius adventum omnes homines resurgere habent cum corporibus suis.* Equidem homo non possidet DEUM per corpus, nec corpus aliquid confert, ut homo DEUM per amorem, visionem et gaudium melius possideat: atque ideo corpus quamvis ad essentiam hominis, non item ad essentiam beatitudinis spectat; tamen quia, ut homo sit, corpus requiritur, spectans ad statum connaturalem animæ, hinc etiam corpus requiritur, ut habeatur status omnium bonorum aggregatione perfectus. *Errores* hac in re sunt triplicis generis: 1us. VV. PHILOSOPHORUM et SADDUCÆORUM, item MANICHÆORUM, ALBIGENSIVM et SOCINIANORUM, qui negabant resurrectionem: contra hos omni fere ætate egerunt SS. PP. JUSTINUS, ATHANAS., IRENEUS, TERTULL., AUGUST. etc. 2us. eorum, qui negabant, idem numero corpus resurrecturum, quos inter sunt ORIGENES, ARMENI, novi MANICHEI, CALVINUS, quamvis REFORMATI hunc errorem non defendant. 3us. illorum, qui nec fateri audent, nec negare resurrectionem, ut COCCIUS, ANABAPTISTÆ etc.

19. *Dico.* Futura est Resurrectio omnium mortuorum in eodem corpore.

Prob. prim. part. Matth. 22. 29. etc. CHRISTUS ad SADDUCÆOS, *Erratis*, inquit, *nescientes Scripturas, neque virtutem DEI: in resurrectione enim neque nubent, neque nubentur. De resurrectione autem mortuorum non legistis, quod dictum est a DEO dicente vobis: Ego sum DEUS ABRAHAM et DEUS ISAAC et DEUS JACOB:*

non est DEUS mortuorum, sed viventium. Ubi duo adverte: 1°. Quod CHRISTUS contra SADDUCÆOS agat tantum ex libris MOYSIS, quia, ut ait HIER., alias Scripturas non admittebant. 2°. Quod hæc ratiocinatio CHRISTI immediate probet immortalitatem animæ, quam alias SADDUCÆI negabant; sed tamen mediate etiam ostendat resurrectionem: nam anima ABRAHÆ non est ABRAHAM; mortuus est ABRAHAM, et non vivit; cum ergo DEUS sit tamen DEUS ABRAHÆ viventis, necesse est ABRAHAM, iterum resurgere, et vivere in æternum. Luc. 20. 39. additur huic textui: *omnes enim vivunt ei.*

Prob. secund. part. Dan. 12. 2. *Multi de his, qui dormiunt in terra pulvere, evigilabunt, alii in vitam æternam, alii in opprobrium;* quod autem per τὸ multi, prout S. AUG. L. 20. de Civ. c. 23. notat, hic intelligatur τὸ omnes, constat ex aliis textibus: nam Joann. 5. 28. et 29. dicit CHRISTUS: *Venit hora, in qua omnes, qui in monumentis sunt, audient vocem FILII DEI, et procedent, qui bona fecerunt, in resurrectionem vitæ; qui vero mala egerunt, in resurrectionem judicii.* 1^a. Cor. 15. 51. *Mysterium vobis dico: omnes quidem resurgetemus, sed non omnes immutabimur.*

Prob. tert. part. Job. 19. 25. et 26. dicitur: *Scio, quod Redemptor meus vivit: et in novissimo die de terra surrecturus sum, et rursum circumdabor pelle mea, et in carne mea videbo DEUM meum.* 1^a. Cor. 15. 53. *Oportet enim corruptibile hoc induere incorruptionem, et mortale hoc induere immortalitatem;* unde definitum in CONC. LAT. IV. Cap. 1. *Omnes mortales cum suis propriis corporibus resurgent, quæ nunc gestant.*

Conf. ratione Theol. e SS. PP. deprompta: Si resurrectio mortuorum non sit futura; ergo ideo, quia DEUS vel non potest, vel non vult suscitare mortuos: neutrum dici potest; non *primum*: qui enim omnia fecit ex nihilo, poterit carnem corruptam iterum restituere: non *secundum*, quia imprimis resurrectio non est contra ullius creaturæ exigentiam, imo juxta connaturalem animæ inclinationem: deinde non est indigna DEO, sed ejus bonitati, sapientiæ et justitiæ congruens; utpote cui convenit, partem hominis, quæ merito vel demerito est cooperata, etiam præmiis aut pœnis sociari, quod sine resurrectione sæpe non fieret: denique non videtur neganda carni, quæ Sacramentis delibata et Corpore CHRISTI pasta, aliisque gratiis pluribus affecta jam sæpe fuit.

20. *Obj. contr. prim. part.* 1° *Caro et sanguis regnum DEI possidere non possunt*, 1^a. Cor. 15. 50.; ergo corpora non resurgent. 2° *Psal. 77. 39. DEUS dicitur, Israëlitas non perdidisse, quia caro sunt, spiritus vadens et non rediens.* 3° *Psal. 113. 17. Non mortui laudabunt te, Domine, neque omnes, qui descendunt in infernum, hoc est, in sepulchrum.* 4° *Eccles. 3. 19. ait SALOMON: Unus interitus est hominum et jumentorum, et æqua utriusque conditio; ergo.*

R. *ad 1. D. A.* Caro et sanguis, hoc est, opera carnalia *C. A.* Hoc est, corpus hominis *Subd.* Non potest possidere regnum DEI, percipiendo beatitudinem essentialiam *C. A.* Resurgendo ad gloriam accidentalem *N. A.* Alioquin et Caro CHRISTI excludenda erit a resurrectione et gloria, ait TERTULL.

R. *ad 2. D. A.* Et per hunc spiritum intelligitur anima vel corpus hominis *N. A.* Spiritus vitalis, vel vita corporalis, quæ non continuo occidit, et rur-

sus statim oritur, ut sol et sidera *C. A.* Sensus igitur est, DEUM populo suo pepercisse ob infirmitatem naturæ in malum pronæ, et ob vitæ temporalis brevitatem, quæ floridæ ad instar brevi compendio ad mortem tendit.

R. ad 3. *D.* Non laudabunt DEUM ritu publico et palam *C.* Nullo modo *N.* Primum quia post mortem non contingit, rogat PSALTES, ut DEUS justis suis in hoc seculo benedicat, et vitam prolonget, quo id coram hominibus præstare queant.

R. ad 4. *D.* Unus est interitus quoad necessitatem moriendi *C.* Quoad omnia, animæ substantiam et affectiones. *N.* Adde, SALOMONEM non in propria persona, sed impiorum ore, et secundum carnalium iudicium loqui, quo sensu etiam PAULUS 1^a. Cor. 15. 32. ait : *Manducemus et bibamus : cras enim moriemur.*

Inst. 1. Scriptura intelligi potest de resurrectione spirituali, de qua 1°. CHRISTUS, Joan. 5. locutus est. teste S. AUG. *Tract. 22. in Joann. 2°. CHRISTUS Matth. 22. 30. dicit : In resurrectione erunt sicut Angeli DEI, qui corpora non habent. 3°. PAULUS 1^a. Cor. 15. 44. ait : Seminatur corpus spirituale ; ergo.*

R. ad 1. *D.* CHRISTUS locutus est tantum de resurrectione spirituali *N.* Etiam de corporali *C.* Dum CHRISTUS Joann. 5. 25. dicit. *Venit hora, et nunc est, quando mortui audient vocem FILII DEI, et qui audierint, vivent : de spirituali recte intelligitur a S. AUG. ; sed v. 28. aperte agit de corporali resurrectione, ut AUGUSTINUS l. c. expresse ait. Ad 2. D. Erunt sicut Angeli quoad naturam N. Quoad modum agendi, præsertim ibidem expressum C. Ad 3. D. Surget corpus spirituale, hoc est, immateriale N. Hoc est, gloriosum et immortalitate donatum C. Universim SOCINIANI hæc objicientes idem responsum merentur, quod CHRISTUS dedit SADDUCÆIS : *Erratis nescientes Scripturas, neque virtutem DEI.**

Inst. 2. Nulla est ratio, cur resurgat corpus : nam 1°. anima non indiget corpore ad beatitudinem, imo perfectior videtur status animæ separatae, cum in hoc statu sit magis conformis Deo et Angelis, magis pura et libera in suis actionibus. 2°. Remuneratio vel pœna debetur animæ operanti, non corpori utpote instrumento, sicut et nunc anima sola est in purgatorio ; ergo.

R. ad 1. *D.* Anima non indiget corpore ad beatitudinem essentialem *C.* Integraliter perfectam et ad statum suum connaturalem *N.* Status animæ separatae est perfectior cæteris paribus, et magis Deo conformis secundum quid, non simpliciter : nam simpliciter loquendo perfectior et magis connaturalis est status animæ beatae cum corpore conjunctæ, et etiam magis congruit cum Deo, quia tunc habet, quidquid suæ naturæ conditio requirit. Denique magis est libera per se, non per accidens, cum DEUS etiam per beatitudinem tribuat, ne corpus ulla ratione animam impediat.

R. ad 2. *D.* Debetur animæ, quæ tamen ex natura sua exigit corpus *C.* Quæ id naturaliter non requirit *N.* Corpus non est instrumentum purum, siquidem anima non sit spiritus assistens, sed vera corporis forma, ut CONC. LAT. definit ; hinc licet resurrectio corporis referatur ad beatitudinem accidentalem, speciali tamen articulo nobis credenda proponitur, ac proin non est levis momenti. Quod purgatorium spectat, illa pœna adhuc pertinet ad viam ; quando autem perfecta erit remuneratio vel pœna, anima iterum unietur corpori.

21. *Obj. contr. secund. part.* Saltem non omnes resurgent : nam 1°. in Symbolo dicitur CHRISTUS iudicaturus vivos et mortuos. 2°. Ubi 1^a. Cor. 15. 51. Vulgata legit ; *Omnes quidem resurgemus, sed non omnes immutabimur ;* græcum habet : *Non omnes quidem dormiemus, omnes tamen immutabimur. 3°. Mortui, qui in CHRISTO sunt, resurgent primi : deinde nos, qui vivimus, qui relinquitur, simul rapiemur cum illis in nubibus obviam CHRISTO. 1^a. Thess. 4. 15. et 16. ; ergo.*

R. ad 1. *D.* Intelligendo per vivos, vel bonos et justos, vel qui proxime ante iudicium in vivis erant, vel vivos non comparative ad tempus iudicii, sed ad tempus professionis fidei *C.* Intelligendo nunquam mortuos et carne exutos *N.* Prima explicatio est S. AUG. et S. HIER. : sed quia non videtur hic esse sermo de vita gratiæ et morte opposita, admittit S. AUG. etiam secundam, quam et D. THOMAS sustinet ; tertia est SUARESII.

R. ad 2. S. HIER. testatur, in multis Exemplaribus Græcis legi : *Omnes quidem dormiemus : et juxta Vulgatam hunc locum legerunt AMBR., AUG., FULG., et alii ; unde nova illa lectio corrigenda est.*

R. ad 3. *D.* Simul rapiemur obviam, ita tamen, ut vel in ipso raptu morituri simus, et in loco iudicii resuscitandi, vel ante mortui rapiamur resuscitati, et vivi occurramus *C.* Nunquam mortui *N.* Posterior D. THOMÆ videtur præferenda priori sententiæ SCORI : tum quia APOSTOLUS loquitur de raptu corporum gloriose immutatorum, et addit : *Rapiemur cum illis, ... et sic semper cum Domino erimus : tum quia adsunt variæ causæ mortis in illa extrema calamitate, quæ iudicium præcedet ; ratio autem, cur APOSTOLUS aliter loquatur de ultimis hominibus, est, quia inter eorum mortem et resurrectionem brevissimum tempus intercedet, ac prope integra manebunt corpora, unde adhuc velut vivi dicuntur venturi ad iudicium.*

Inst. 1°. *Non resurgent impii in iudicio, Ps. 1. 5. 2°. CHRISTUS, ut ait Apost. l. c. est causa et exemplar nostræ resurrectionis, cui impii et infideles non conformantur. 3° Nulla apparet ratio, cur infideles resurgant ; ergo.*

R. ad 1. *D.* non resurgent impii ad vitam et immortalitatem corporis *N.* Ad beatitudinem, ad potestatem cum justis, aut vires eis nocendi *C.* Sensum hunc Psalmi esse, probat contextus, quia additur : *neque peccatores in concilio justorum ; et præcedit : non sic impii, non sic, sed tanquam pulvis, quem projicit ventus a facie terræ.*

R. ad 2. *D.* CHRISTUS est exemplar nostræ resurrectionis spiritualis *C.* Corporalis *Subd.* Resurrectionis peccatorum et ad damnationem *N.* Justorum et ad beatitudinem *C.* De hac præcipue loqui APOSTOLUM, patet ex eo, quod hic et alibi loquatur de resurrectione tanquam objecto spæi, quale peccatorum resurrectio non est : quæ quidem physice est vita, sed mortem secundam adjunctam habet.

R. ad 3. *N.* præter jam dicta potest esse ratio : quia per peccatum introivit mors, CHRISTUS autem delevit peccatum et vicit mortem ; unde omnes resuscitare debet a morte naturali, ut ostendat virtutem et victoriam suam.

22. *Obj. cont. tert. part.* APOST. 1^a. Cor. 15. postquam quæsisisset. v. 35. : *Quomodo resurgunt mortui ? qualive corpore venient ? v. 37. ait : Quod seminæ, non corpus, quod futurum est, seminæ, sed nudum granum ; ergo non in eodem corpore resurgent.*

R. *D. C.* Non in eodem corpore quoad substantiam *N. C.* Quoad quali-

tates *C. C.* Apost. hanc similitudinem non intelligit quoad omnia, sed tantum quoad hoc, quod corpus resurgens sit diversum quoad qualitates, ut ipse exprimit dicens v. 42. etc. : *Seminatur in corruptione, surget in incorruptione : seminatur in ignobilitate, surget in gloria etc.*

Inst. 1. Non potest eadem esse caro, quæ surrectura est. 1°. Tum quia in Beatis erit dotibus ornata, tum quia beati infantes resurgent in statura perfecta, tum quia in *anthropophago* humanis duntaxat carnis nutritio, vel in hominibus ab eo devoratis caro deesse debet; 2°. Ad hæc opus non est, restitui eandem carnem, cum omnis materia sit ejusdem speciei.

R. ad 1. D. Non potest eadem esse caro substantia *N.* qualitate, vel quantitate. *C. Ad 2. D.* Opus non est, ad hominem præcise constituendum *C.* Ad veritatem resurrectionis et ostensionem virtutis CHRISTI habendam *N.* Si enim non resurgit idem corpus, non est resurrectio, sed novi corporis assumptio. CHRISTUS etiam venit, instaurare lapsum, et restituere in integrum : cum ergo quoad naturam labatur corpus, anima maneat; ut redintegretur status hominis, corpus restituendum est.

Inst. 2. Explicari non potest, quo modo et secundum quæ idem numero corpus resurgat; ergo.

R. N. A. Nam. 1°. Erit idem corpus quoad substantiam. 2°. Verum corpus humanum omnibus organis et membris ad integritatem hominis spectantibus instructum, quia sicut DEUS condidit hominem sine defectu, ita reparabit sine defectu; unde qui, dum viverent, vel carebant membris, vel ultra consuetum abundabant, sine defectu et excessu resurgent. 3°. Præter accidentia cuius propria, ut sunt, *complexio, figura, vultus etc.*, manebit etiam *diversitas sexus* : hæc enim est naturalis; et quod naturæ est quam ipse fecit, non mutabit DEUS, sed reparabit. 4°. Quoad ætatem et corporis magnitudinem omnes resurgent in statura et vigore ætatis juvenilis, in qua conditus est ADAM, et CHRISTUS mortuus : neque erit pigmæus aut gigas.

Inst. 3. Nam. 1°. Ephes. 4. 13. dicitur : *Omnes occurremus in virum perfectum* 2°. ad hæc *sexuum diversitas* oculis objecta non videtur decere statum, in quo est summa puritas : 3°. denique nullus est futurus usus hujus diversitatis; ergo.

R. ad 1. In Scriptura sæpe etiam vir pro fœmina (quia pro homine) ponitur : dein verba hæc non sunt intelligenda de corporum resurrectione, sed de edificatione Corporis CHRISTI, quæ fit per fidem ac charitatem, et constituitur ex CHRISTO tanquam capite, et ECCLESIA ut membris; hanc utramque responsionem habet S. AUG. L. 22. *de Civ. c. 18. Ad 2.* Si in statu innocentie nuditatem non erubescabant primi parentes, quia ab eo aberat libido incentiva mali : hæc multo magis aberit a statu gloriæ. *Ad 3.* Diversitas sexus saltem pertinet ad integritatem, et commendat sapientiam divinam; unde et potentie nutritivæ quoad organa aderunt, quamvis non sint futuræ earum operationes ad reparationem vel ad augmentum ulterius.

§ II.

An omnes fruuntur Beatitudine æquali?

23. *Nota.* JOVINIANI error fuit, quod conservantes baptismi gratiam æquale in cœlo præmium habituri sint, ortus ex eo quod doceret virtutes et vitia omnia inter se æqualia esse. Hunc errorem simul et fontem erroris condemnat CONCILIUM tum FLOR. in Decr. *Unionis* : tum TRID. Sess. 6. can. 32. LUTHERUS eundem resuscitavit errorem, sed ex diverso principio itidem falso, quod nempe omnes homines justi fiant non per propriam, sed per CHRISTI *justitiam*, quæ æqualiter imputatur omnibus, qui credunt. Nos errorem duntaxat impugnantem dicimus, quod beatitudo non tantum quoad accidentalia, sed etiam secundum visionem sit inæqualis ratione modi, dum alter clare, alter clarius essentiam divinam cognoscit.

24. *Dico.* Beati fruuntur beatitudine inæquali pro meritorum diversitate. *Est de fide.*

Prob. CHRISTUS JOAN. 14. 2. ait : *In domo Patris mei mansiones multæ sunt; in quem locum GREG. L. 4. mor. c. 31. Quia in hac vita est discretio operum, erit in illa procul dubio discretio dignitatum, ut, quo hic alius alium merito superat, illic alius alium retributione transcendat; unde in Evangelio Veritas dicit : In domo Patris etc.* S. PAUL. 1^a. Cor. 15. 41. et 42. ait : *Alia claritas solis, alia claritas lune, et alia claritas stellarum : stella enim differt a stella in claritate, sic et resurrectio mortuorum* : sed et gloriæ corporis respondebit gloria animæ; ergo si ex hoc textu sequitur inæqualitas gloriæ in corpore, sequitur etiam inæqualitas gloriæ in anima. Id ibidem c. 3. 8. ait Apost. : *Unusquisque autem propriam mercedem accipiet secundum suum laborem*, h. e. meritum; ex quo sic : merita bona sunt mensura gloriæ in cœlo justis retribuendæ : sed in hac vita merita sunt inæqualia; ergo.

Conf. Gratia sanctificans in hac vita inæqualiter participatur a justis; ergo et lumen gloriæ, et sic gloria, inæqualiter : quia sicut gratia est semen, sic etiam est mensura luminis gloriæ. Atqui a solo lumine gloriæ inæquali physice ac proxime habetur inæqualitas visionis; ergo.

25. *Objic. I.* Matth. 20. 10. operariis, qui inæquali tempore laborarunt, æqualis merces rependitur, scil. singulis *denarius diurnus* : hic autem denarius est figura beatitudinis; ergo.

R. D. min. Denarius est figura beatitudinis ratione durationis æternæ, quæ æqualis futura est in omnibus Sanctis *C. min.* Ratione intensionis seu perfectionis *N. min.* *Denarius*, inquit S. AUG. *Serm. 59. de Verb. Dom.*, *est vita æterna, et in vita æterna omnes æquales erunt : quamvis enim meritorum diversitate fulgebunt alius magis, alius minus; quod tamen ad vitam æternam pertinet, æqualis erit omnibus : non enim alteri erit longius, alteri brevius, quod pariter sempiternum est.* Alii respondent, operarios fuisse in mercede æquales, quia, qui serius vocati sunt, fervore ac diligentia brevitatem temporis compensarunt, juxta illud Sap. 4. 13. *Consummatus in brevi explevit tempora multa.* Adde, alium esse scopum parabolæ, qui præcipue spectari debet, quia, ut notat S. CHRYS. *hom. 75. in Matth. l. c.* CHRISTUS *parabolam*

dixit, et in parabolis non oportet nimia in singulis verbis cura perangi. Sic unus Beatorum non invidet alteri, non murmurabit, ut operari illi Evangelici: omnes enim perfecte beati perfecte fruuntur et saliantur summo bono, perfecte DEUM amant et proximum, perfecte in voluntate DEI, qua statuta est inæqualis retributio pro inæqualitate meritorum, conquiescunt.

26. *Objc. II.* Beati videbunt DEUM, *sicuti est; ergo æqualiter.*

R. D. A. Sicuti est, hoc sensu, quod videant essentiam, attributa et personalitates C. A. Hoc sensu, quod videant omni claritate, qua videri potest, et quæ major ac major esse potest in infinitum N. A.

Inst. 1. Si unus esset altero beator, unus majori bono frueretur, quam alter: atqui hoc non, quia omnes fruuntur summo bono; ergo unus non est altero beator; ergo beati non sunt inæqualiter beati.

R. N. M. quia beatitudo adæquate non habetur a solo *objecto*, quod idem est quoad omnes beatos, sed ab actu possidendi *objectum*, qui cum possit esse perfectior intensius et quoad claritatem, nec non extensive quoad plures gradus cognoscibilitatis in attributis, unus altero poterit esse beator.

Inst. 2. Damnati quoad pœnam damni sunt æquales; ergo et Beati quoad præmium visionis, maxime cum teste S. AUG. unus rem unam non possit plus altero intelligere.

R. Tr. A. Quia juxta quosdam, damnati, qui gravius peccarunt, gravius etiã affligentur pœna damni. N. C. Quia pœna damni præcise consistit in privatione visionis, quæ privatio incapax intentionis est: visio autem tanquam positiva illius capax est. S. AUG. autem non negat *quod plus*, si appellet super modum intellectionis ejusque perfectionem, sed tantum si appellet super ipsam entitatem, quæ supponitur realiter et formaliter eadem ac indivisibilis.

Inst. 3. Sequeretur: 1º. eum, qui non videt clarissime DEUM, non *satiari*: quia superest aliquid illi appetendum. 2º. Eundem alteri posse *invidere* beatitudinem: atqui in utroque casu nequidem esset vere beatus; ergo.

R. N. *utramque Sequelam.* Nam 1. etiam juxta D. THOM. p. 1. q. 12. a. 6. *Ubi est major charitas, ibi est majus desiderium, et desiderium quodammodo facit desiderantem aptum et paratum ad susceptionem desiderati*; ergo cum in minus beato sit *minor charitas ac meritum*, etiam minus erit *desiderium et capacitas*, DEO fruendi perfectiore modo. Deinde, quia Beati plus diligunt DEUM, quam se, conformant se voluntati divinæ, qua statutum minoribus meritis visionem *minus* perfectam tribui. 2. S. AUG. L. 22. de Civ. c. 30. ita loquitur: *Id etiam beata illa civitas magnum in se bonum videbit, quod nulli superioris ullus inferior invidet, sicut nunc non invidet Archangelis Angeli cæteri; tamque nollet esse unusquisque, quod non accepit,.... quam nec in corpore vult oculus esse, qui est digitus.*

ARTICULUS III.

DE AFFECTIONIBUS BEATITUDINIS QUOAD PERFECTIONES.

An et quibus Scientiis, præter Visionem, illustretur Intellectus Beatorum?

27. *Nota.* Quæ præter DEUM a Beatis videntur, alia ordinem *naturæ* spectant, ut sunt creaturæ existentes, rerum naturalium causæ, species, vires, proprietates: alia dispositionem *gratiæ* attinent, nempe omnia fidei mysteria, quorum in hac vita non nisi obscura, ibidem clara erit notitia: alia quæ proprium cujusvis statum concernunt; sic beati Pontifices vident, quæ ad Ecclesiæ regimen; Reges, quæ ad regnorum statum pertinent etc. Communior TT. sententia asserit, creaturas a Beatis cognosci *in Verbo*, h. e. in essentia divina, cui per analogiam tribuitur nomen Verbi, eo quod sit manifestativa rerum a se distinctarum; et quidem formaliter, quod fit, quando eodem et indistincto actu, scil. per ipsam visionem beatificam DEI, cognoscuntur in essentia DEI, tanquam in motivo formali, et ut medio cognito, quod inducat in cognitionem creaturarum. Quod Beati etiam cognoscant necessitates et preces clientum suorum, negarunt JOVINIANUS ac VIGILANTIUS, et negant recentiores HERETICI quos inter CALVIN. L. 3. *Instit.* c. 20. §. 24. impie et scurriliter scripsit: *Quis eousque longas illis aures revelarit, quæ ad voces nostras porrigantur? oculos etiam tam perspicaces, qui necessitatibus nostris advigilent?* Sed unanimis est CATHOLICORUM contraria sententia.

28. *Dico I.* Beati cognoscunt multas creaturas et rerum eventus, non tamen omnes possibles, aut in certa temporis differentia existentes.

Prob. prim. part. Beati vivunt statum omnium bonorum aggregatione perfectum, et vident DEUM omnia scientem, seu pervium Divinitatis speculum, ut loquitur C. SENONENSE; ergo.

Prob. secund. part. Beati de facto ignorant ultimum diem, affirmante CHRISTO Matth. 24. 36. *De die autem illa et hora nemo scit etc.* Item Angeli beati non statim ac semper cognoverunt mysteriorum circumstantias, uti tempus Incarnationis, quod patet ex Ephes. 3. 8. et 10. Quin res possibles omnes cognosci a Beatis posse negant, qui statuunt Infinitum creatum actu implicare; ergo. Proin datur quidem in Beatis quædam ignorantia negativa, non privativa; nam carentia perfectionis debitæ non convenit statui beato: minus error, qui est malum intellectus.

29. *Dico II.* In Beatis datur Scientia infusa, quin et naturalis, seu acquisita.

Prob. prim. part. Scientia infusa tam habitualis, quam actualis nec involvit repugnantiam, nec difficultatem: ac præterea conveniens est perfectioni status beatifici, in quo maxime perficitur potentia etiam intellectiva. Habitualis videtur consistere in speciebus representantibus quidditatem et circumstantias rerum. Actualis fit per revelationem vel illuminationem, sive a DEO, sive a CHRISTO, sive ab aliis Beatis sanctioribus. Neque hæc scientia superflua est præsentem visione, cum ipsi SS. PP. duplicem in Angelis et Beatis cognitionem statuunt, *matutinam*, qua cognoscunt res creatas formaliter in Verbo,